

RATK ESTONIA >

ANTONIO VIVALDI

AASTAAJAD

Ühevaatuseline ballett.
MAI MURDMAA libreto.

LUDWIG van BEETHOVEN

PROMETHEUS

Ühevaatuseline ballett.
MAI MURDMAA libreto
antiikmütoloogia motiividel.

Esietendus 20. märtsil 1976

Koreograafia ja lavastus:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
MAI MURDMAA

Dirigent:
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
ERI KLAS
või
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
VALLO JÄRVI

Kunstnik:
TÕNU VIRVE

Ballettmeistrid-repetiitorid:
Eesti NSV teenelised kunstnikud
AIME LEIS ja HELMI PUUR ning
Mari ANSV teeneline kunstitegelane
ENN RAJA

Kontsertmeistrid:
REET KIVARI, ELNA KODRES ja
HELJU TAUK

Orkestri kontsertmeister:
MATI UFFERT

Etenduse juht —
PEETER ROOS

A A S T A A J A D

Antonio Vivaldi (1677—1741) umbes 450 säilinud kontserdist kannavad 28 programmilisi pealkirju. Viulikoncertide tsükli «Aastaajad» kuulub iga kontserdi juurde koguni sonett, mis täpsustab muusikat kirjeldavat sisu. Kontserdid on pühendatud krahv Venceslao Marzin'ile. Pühenduse tekstist võib mõista, et Vivaldi oli oma orkestriga kontserte krahvile korduvalt ette mänginud, värsid aga lisan — ja võib-olla kirjutas (nende autorit ei teata) — alles teose trükki andmisel. Küllap oli see tingitud tookord alles noorest programmuusika vaimustusest, mis haripunkti jõudis XIX sajandil, meie ajaks aga on suures osas vaibunud. Praegusele kuulajale on Vivaldi muusika väljenduslik külg olulisem kui kirjeldav.

Nii ei tule ka balletist «Aastaajad» üleliia konkreet-sust otsida. Selleski pole püütud jutustada, vaid väljendada — edasi anda inimese looduse taju erinevatel aastaagadel.

*

Viulisoolod — MATI UFFERT
TÕNU REIMAN
JUHAN SCHÜTZ
LEMMO ERENDI
(külalisena)

TALV

Solistid:

INGE ARRO, ELITA ERKINA, TATJANA SOLOV-KINA, LUDMILLA ŠTŠERBAKOVA

1. *Allegro non molto*
2. *Largo*
3. *Allegro*

KEVAD

Solistid:

INGE ARRO, LARISSA SINTSOVA, TATJANA SOLOVKINA, ALEKSANDER BULDAKOV, VJATŠESLAV MAIMUSOV, JEVGENI NEFF

1. *Allegro*

Solistid:

SVETLANA BALOJAN, TAMARA BUROVA, NATALIA LUKASEVITS, TATJANA MAISTE, OLGA TŠITŠEROVA, LUDMILLA ŠTŠERBAKOVA

2. *Largo*
3. *Allegro*

SUVI

Solistid:

Eesti NSV teeneline kunstnik TAMARA SOONE, ELITA ERKINA, TATJANA MAISTE, ALEKSANDER BASHIHIN, JANIS GARANCIS

1. *Allegro non molto*
2. *Adagio e piano. Presto e forte*
3. *Presto*

SÜGIS

Solistid:

Eesti NSV rahvakunstnik TIUU RANDVIIR, Eesti NSV teeneline kunstnik TAMARA SOONE, TAMARA BUROVA, OLGA TŠITŠEROVA, ALEKSANDER BASHIHIN, VJATŠESLAV MAIMUSOV

1. *Allegro. Piano e larghetto. Allegro molto*

Solistid:

SVETLANA BALOJAN, TAMARA BUROVA, NATALIA LUKASEVITS, TATJANA MAISTE, HELGA OJALO, OLGA TŠITŠEROVA, MIKHAIL BOGATŌRJOV, PEETER KARELL, MIHKEL KIVILAAN

2. *Largo*
3. *Allegro*

PROMETHEUS

Ludwig van Beethoveni loomingukronoloogias paikneb ballett «Prometheus» I ja II sümfoonia vahel. Esietendus oli 1801. a. Viini Ōukonna-teatris.

BALLETI SISU

Prometheus ja inimmass. Prometheus püüab inimesi äratada, tahab, et nad tunneksid end mitte karjana, vaid isiksustena. Ta kutsub inimesi tegutsema, tõusma enda kõrgusele. Inimesed ei mõista teda. Prometheus ei lepi kaotusega. Ta otsustab inimestele tuua Olümpose jumalate valguse.

Olümpos. Jumalad mõnulevad enesega rahulolus ja tegevusetuses. Eros otsustab igavuse peletamiseks oma ema Aphrodite üle nalja heita ja laseb tal armuda hommikutähesse Phosphorusesse.

Olümposele jõudnud Prometheus kutsub üles jumallikku sära inimestega jagama. Teda ei võeta kuulda. Zeus keelab Prometheusel inimeste eest kostmise ja lahkub kõuemürina saatel.

Prometheus röövib jumaliku valguse ja ruttab sellega inimeste juurde.

Ilmuvad kükloobid, kes hoiatavad Prometheusi Zeusi viha eest. Prometheus jääb endas kindlaks ja annab inimestele valguse edasi. Rühm rühma järel saavad inimesed valgusest osa.

Prometheus on mahajäetuna kotkaste keskel. Ta mõtiskleb oma saatuse üle. Temas vastanduvad kannatus ning ohvirrõõm, ideekindlus ja protest jumalate kalkuse vastu.

Humanismi idee ja inimese loomejõud on hävitatud.

OSALISED

Prometheus	Eesti NSV teeneline kunstnik TIIT HÄRM SERGEI VOROBOV
Zeus	Eesti NSV teeneline kunstnik JÜRI LASS ALEKSANDER BASIHHIN
Aphrodite	SVETLANA BALOJAN TATJANA MAISTE OLGA TŠITŠEROVA
Eros	Eesti NSV teeneline kunstnik JUTA LEHISTE TATJANA SOLOVKINA
Phosphorus	MIHHAIL BOGATÖRJOV ALEKSANDER TŠITŠEROV
Kolm graatsiat	SVETLANA BALOJAN TAMARA BUROVA TATJANA KRIKUN LUDMILLA LEPIKU NATALIA LUKAŠEVITŠ LARISSA SINTSOVA LUDMILLA ŠTŠERBAKOVA

Inimesed, kükloobid, väiksemad jumalad,
kotkad.

MEELDETULETUSEKS ANTIHKMÜTOLOOGIAST

OLÜMPOS — jumalate eluase kõrgustes.

ZEUS — peajumal ja piksejumal.

APHRODITE — armastuse- ja ilujumalanna.

EROS — armastusejumal, varasemates lugudes Aphrodite kaaslane, hilisemates tema üleannetu poeg.

GRAATSIAD — kolm veetlevat õde: Aglaia (Sära), Euphrosyne (Rõõmsameelsus) ja Thaleia (Õitseng), Zeusi ja Eurynome (titaan Okeanose tütre) lapsed, kes lõbustasid jumalaid tantsuga lüüra saatel. Inimene, keda nad küllastasid, sai õnnelikuks.

PHOSPHORUS — hommikutäht.

TITAAANID — vanemad jumalad, maailma isandad lõpmatult kaugetel aegadel. Nende valitseja oli Kronos, kuni ta poeg Zeus tema aujärjelt minema kihutas ja võimu enda kätte haaras.

KÜKLOOBID — veidrad koletised titaanide-eelsest ajast.

PROMETHEUS — üks titaanidest, kes liitus Zeusiga sõjas Kronose vastu.

Ühe müüdi järgi inimese loomisest (neid on mitu) pöördusid jumalad targa Prometheus (kelle nimi tähendab «ette mõtlemine») ja tema venna, tuulepea Epimetheus (kelle nimi tähendab «tagantjärele mõtlemine»). Enne inimese loomist oli Epimetheus loomadele ära jaganud kõik paremad omadused: jõu, julguse, osavuse jne., nii et inimese jaoks polnud enam midagi järele jäänud. Liiga hilja, nagu alati, mõistis Epimetheus oma viga. Siis võttis Prometheus loomise ülesande enda peale. Tema andis inimesele uhkema kuju kui loomadele, seadis ta nagu jumala püsti käima. Ja siis viis ta, vastu Zeusi keeldu, inimestele tulle, mida tundsid ainult jumalad. Karistuseks aheldas Zeus Prometheus kalju külge, kus kotkas käis iga päev tema maksa nokkimas.

Lavastusala juhataja: ÜLO MATESEN

Dekoratsiooniala juhataja: FELIKS THALING

Kostüümiala juhataja: LEIDA SÄREV

Valgustusala juhataja: EVALD RADIK

Grimm ja parukad: SERAFIMA GROMOVA

Kunstnik-butafoor: VÄINO VAHTRIK

Rekvisiidiala juhataja: META KALT

Pealavameister: HEINRICH TOOTS

HIND 15 kop.